

NOBEL EKONOMİ ÖDÜLLERİ

İktisat bilimi alanında dünyanın en prestijli ödülü kabul edilen Nobel İktisat ödülü, İsveç Kraliyet Bilimler Akademisi tarafından, 2012 yılında Alvin Elliot "Al" Roth'a (Harvard Üniversitesi, Massachusetts-ABD) verilmiştir. Roth, bu ödüle "*Piyasa tasarımı uygulaması ve dengeli tahsis edilme üzerine yaptığı önemli katkılardan*" dolayı layık görülmüştür.

ALVIN ELLIOT "AL" ROTH - 2012 NOBEL EKONOMİ ÖDÜLÜ

Yaşam Öyküsü: 18 Aralık 1951 yılında, ABD'nin New York kentinin Queens bölgesinde doğmuştur. Ebeveynlerinin her ikisi de bir devlet lisesinde öğretmenlik yapmışlardır. Branşları ise o zamanlar popüler olan Sekreterlik üzerineydi. Kendi doğumundan çok kısa süre sonra bilimin popüler hale geldiğinden bahsetmektedir. 1957 yılında Sovyetler Birliği'nin Sputnik uydusunu uzaya fırlatmasından bir yıl sonra 1958 'de kendisi ilkokul birinci sınıftayken Amerika'nın fırlattığı uydunun radyodan yapılan haber yayınını dinlediğini halen hatırlamaktadır. Bu olayın ve ağabeyi Ted'in kendilerinin bilim adamı olmaları hakkındaki konuşmaları ile bilimin kendisi için uygun kariyer olduğuna karar vermiştir. Roth, Yahudi asıllı bir aileden gelmektedir. Evli ve iki çocuk babasıdır.

Eğitim-Kariyer: Al Roth Üniversite diplomasını, New York'daki Columbia Üniversitesi'nden Yöneylem Araştırması dalı üzerine 1971'de almıştır. Daha sonra Kaliforniya eyaletine geçmiş, bu eyaletteki Stanford Üniversitesi'nde "Yöneylem Araştırması" konusunda lisansüstü çalışmalar yapmış ve bu konuda 1973'de yüksek lisans ve 1974'de doktora derecelerini almıştır. Stanford Üniversitesi'ndeki eğitim yıllarından sonra, 1974 yılından 1982 yılına kadar Illinois Üniversitesi'nde öğretim üyeliği yapmıştır. Ağustos 1974 - Temmuz 1977 döneminde "Asistan Profesör"; Ağustos 1977 - Ağustos 1979 döneminde "Yardımcı Profesör" ve Ağustos 1979 - Ağustos 1982 döneminde "İş İdaresi Bölümü" ve "İktisat Bölümü"nde profesör olarak görev yapmıştır. Ağustos 1981 - Ağustos 1982 arasında bu üniversitenin İleri Etüdler Enstitüsü'nde "Beckman Yardımcısı" üyeliğinde bulunmuştur. Sonra Pittsburgh Üniversitesi öğretim ve araştırma üyeliğine geçmiştir. Ağustos 1982'den Ocak 1985'e kadar "A.W.Mellon İktisat Profesörü" ve Ocak 1985 - Ağustos 1998 döneminde Diploma Üstü İş İdaresi Okulu'nda İş İdaresi Profesörü görevlerinde bulunmuştur. Nisan 1985'den itibaren de bu üniversitede Bilim Felsefesi Merkezi'nde araştırmacı olarak katkı yapmıştır.

Hobileri: Gençlik yıllarında yerel halk oyunları ile ilgilendiğini belirten Roth, karısı Emilie ile de bu sayede tanıştığını belirtmektedir. Spor aktivitelerinin sadece bir takipçisi olduğunu da belirten Roth, Nobel Ödülünü aldıktan sonra, Japonya Karate Birliği'nin kendisine fahri olarak verdiği 7. düzey siyah kuşak derecesine oldukça şaşırmış ve mevcut atletik yapısının göz önüne alındığında bu durumun Ekonomi Bilimi dalında ödüle aday gösterilmesinden çok daha uzak bir ihtimal olduğundan espriyle söz etmiştir.

İktisat Bilimine Katkıları: Alvin Elliot Roth, kendisine teorik araştırma çalışma alanları olarak oyun kuramı, piyasa tasarımını seçmiş ve deneysel iktisat alanlarında pratik sonuçlar elde etmeye önem vermiştir. Özellikle nöbetçi doktor seçiminde, New York ikinci derece eğitim kurumlarına öğrenci seçimlerinde ve Boston College'de profesörlük yapan Tayfun Sönmez ile birlikte çalışarak yeni öğrenciler için Boston'da ilk öğretim okulu seçimlerinde isteklere uygun dengeli pratik sonuçlar çıkartmak için uygulama "mekanizmaları" tasarlayıp tertip etmiştir. "Stable Marriage Problem", "National Resident Matching Program", New York kamu okulları ve Boston kamu okullarındaki öğrenci yerleştirme problemleri ve Tayfun Sönmez ve Utku Ünver ile yaptığı "New England Program for Kidney Exchange" isimli organ transplantasyonu tahsisi çalışması, iktisat bilimine yaptığı önemli katkılar olarak gösterilmektedir. Ayrıca New York ve Boston kamu okullarında öğrenci yerleştirmeleri üzerine yaptığı çalışmada Duke Üniversitesi'nde profesörlük yapan Atilla Abdülkadiroğlu gibi Türk bilim adamları ile çalışmıştır.